

قرار نیست همه مشکلات با خرق عادت حل شود/ لزوم پرهیز از افراط و تفریط در عزاداری

حجت‌الاسلام روح‌الله کاظمی گفت: در مراسم عزاداری امام حسین(ع) قائل به دیدگاهی میانه و پرهیز از افراط و تفریط هستیم، نه برپایی مجالس بدون رعایت دستورات بهداشتی را قبول داریم و نه تعطیلی آن را.

حجت‌الاسلام روح‌الله کاظمی گفت: در مراسم عزاداری امام حسین(ع) قائل به دیدگاهی میانه و پرهیز از افراط و تفریط هستیم، نه برپایی مجالس بدون رعایت دستورات بهداشتی را قبول داریم و نه تعطیلی آن را.

کاظمی حجت‌الاسلام والمسلمین روح‌الله کاظمی، معاون پژوهشی بنیاد فرهنگی امامت، در گفت‌وگو با ایکننا، با اشاره به ضرورت عزاداری امام حسین(ع) گفت: این مسئله دو بُعد دارد؛ یکی تشریحی و دیگری تکوینی؛ در بعد تشریحی این مسئله مطرح است که عزاداری برای حضرت اباعبدالله الحسین(ع) جزء شعائر الهی است و ما طبق آیات شریفه قرآن از جمله آیه دوم سوره مائده «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَجْلُوا شَعَائِرَ اللَّهِ وَلَا الشُّعْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ وَلَا آمِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَنْتَعُونَ فَضُلًا مِنْ رَبِّهِمْ وَرَضْوَانًا»، مأموریم که در حفظ این شعائر سستی نکنیم و آنها را سبک نشماریم.

وی در توضیح این نکته که عزاداری امام حسین(ع) جزء شعائر است، گفت: در قرآن کریم چند آیه وجود دارد که مصادیقی از شعائر الهی را ذکر می‌کند. خداوند در آیه ۳۶ حج «وَالْبَدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافٍ فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبَهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِعُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ كَذَلِكَ سَخَّرْنَاهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ» فرموده است که قربانی حج را جزء شعائر قرار دادیم؛ آیه دیگر ۱۵۸ سوره بقره است که فرموده سعی صفا و مروه از شعائر الهی است؛ می‌دانیم قربانی حج و سعی صفا و مروه ناظر به حوادثی تاریخی در گذشته است که خداوند متعال به سبب اهمیت آن و ارتباطی که با مسئله توحید و تسلیم در برابر امر الهی دارد، آن را به عنوان یک نماد در مجموعه اعمال حج قرار داده است.

کاظمی بیان کرد: بحث قربانی مربوط به ماجرای ذبح حضرت اسماعیل از جانب ابراهیم و سعی صفا و مروه مربوط به ماجرای حضرت هاجر و اسماعیل و تنها رها شدن ایشان در صحرای حجاز و عطش حضرت اسماعیل است که هر دو جلوه‌های بارزی از توحید حضرت ابراهیم(ع) و خانواده ایشان و تسلیم در برابر خداوند متعال است. بنابراین اگر در حج، حضرت ابراهیم(ع) قصد قربانی کردن حضرت اسماعیل(ع) را داشت، در جریان کربلا امام حسین(ع) بهترین افراد و فرزندان و نزدیکان خود را در راه خدا قربانی کرد. اگر در سعی صفا و مروه، عطش اسماعیل(ع) و تنهایی خانواده ابراهیم(ع) را داریم، در کربلا هم جریان تشنگی اهل بیت(ع) و اسارت و بی‌پناه شدن آنها را داریم و همان طور که رفتار موحدانه حضرت ابراهیم(ع) از شعائر الهی است، رفتار موحدانه امام حسین(ع) هم این گونه است. پس همانطور که ما شعائر حج را گرامی می‌داریم، حق نداریم به حادثه کربلا بی‌تفاوت باشیم.

معاون پژوهش بنیاد امامت ادامه داد: در بعد تکوینی هم قرآن کریم در آیه ۳۲ حج فرموده است: «ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظِمِ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ» مؤمن به اقتضای تقوا و ایمان قلبی نسبت به مسئله توحید و قربانی کردن در حج و سعی صفا و مروه بی تفاوت نیست و آنها را به عنوان نماد توحید زنده نگه می‌دارد و این مسئله از فطرت توحیدی یک فرد با ایمان برخاسته است. در جریان کربلا هم این اثر ذاتی و تکوینی را شاهدیم زیرا پیامبر(ص) فرمودند: «إِنَّ لِقَتْلِ الْحُسَيْنِ حَرَارَةً فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لَا تَبْرُدُ أَبَدًا.» مؤمن به اقتضای ایمانی که دارد، جریان عاشورا برایش زنده و نیز به آن حساس است و مؤمنان خواه ناخواه به خاطر عشق و ارتباط درونی و فطری با امام حسین(ع) و حادثه عاشورا، مراسم عزاداری برپا می‌کنند و با امر و نهی نمی‌توانیم مانع آن شویم.

پرهیز از افراط و تفریط در عزاداری

وی با بیان اینکه عزاداری و دستورالعمل‌های بهداشتی قابل جمع هستند و هر دو ضروری است، اظهار کرد: اگر حج را می‌توان مجازی برگزار کرد، عزاداری امام حسین(ع) را هم می‌توانیم مجازی برگزار کنیم. البته اینکه باید از ظرفیت مجازی بهره‌برداریم به جای خود ولی همانطور که حج یک عبادت جمعی است، عزاداری هم باید جمعی انجام شود تا تأثیرگذار باشد و شور لازم را در جامعه ایجاد کند.

کاظمی در پاسخ به این سؤال که آیا در صورت وجود خطر جانی برای تعداد قابل توجهی باید عزاداری حضوری برگزار شود؟ گفت: دیدگاه‌هایی مطرح است؛ برخی می‌گویند که مجلس عزاداری برای اهل بیت(ع) شفاخانه است و هر کسی هم مراعات نکند با اعجاز اهل بیت(ع) مشکلی پیش نمی‌آید، این نگاه افراطی و خلاف عقل است. دیدگاه دیگر این است که می‌گوید از فضای مجازی استفاده کنید و هیچ مجلسی حتی مجالس خانگی، حضوری نباشد و طبق دیدگاه سوم، مراسم به صورت مجازی و حضوری برگزار شود تا تفاوت روزهای محرم با سایر روزها آشکار شود و بنده با این موافقم. سال قبل مقام معظم رهبری مجلس

عزاداری در حسینیّه امام خمینی(ره) را تعطیل نکردند ولی به بهترین وجه دستورات را رعایت کردند؛ ما هم می توانیم چنین کاری را انجام دهیم و مقرر شده است که عزاداری ها با رعایت دستورات بهداشتی انجام شود. ولایت تکوینی دلیلی بر اجابت همه حاجات نیست

معاون پژوهش بنیاد فرهنگی امامت با اشاره به برخی شبهاتی که در مورد شفا دادن بزرگان دینی بیان می شود، اظهار کرد: ما هم معتقدیم که اهل بیت(ع) ولایت تکوینی دارند و می توانند بیماران را شفا دهند، ولی آیا این مسئله کلیت دارد و در هر موردی می توانیم به آن استناد کنیم و هر جا که ما بخواهیم ایشان از این قدرت و ولایت استفاده می کنند یا در اختیار و به تشخیص خودشان و بنا بر مصالح است؟

وی ادامه داد: طبق آیات و روایات، خداوند مشیت عالم را طوری برنامه ریزی کرده است که هر چیزی طبق سنت و قانون طبیعی اش پیش برود؛ قرآن در آیه ۱۳ رعد فرموده است: «إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ»؛ یعنی اگر بناست تغییری در سرنوشت انسان ها ایجاد شود، اراده ایشان نقش تعیین کننده ای دارد. این طور نیست که خدا همیشه بخواهد اعجاز را به کار بگیرد و خارج از مسیر، کاری را پیش ببرد. در روایات هم بیان شده؛ «ابی الله ان یجری الامور الا باسبابها»؛ خداوند برای همه امور سلسله علل و عواملی را قرار داده است که باید طی شود و قرار نیست ما همیشه خرق عادت را ببینیم، زیرا اگر برای هر کاری خرق عادت وجود داشته باشد، دیگر خرق عادت نیست. مثلاً در تاریخ آمده که دشمنان خانه خدا را ویران کردند و به حاجیان آسیب رساندند و اگر بنا بود اتفاقی خارج از روال طبیعی صورت گیرد، خداوند متعال از ویران شدن کعبه جلوگیری می کرد، همان گونه که در جریان ابرهه و سپاه فیل آن را حفظ کرد، ولی چنین نکرد، چون مورد و شرایط متفاوت است و بنا نیست که همه چیز از روالی غیر از روال طبیعی آن محقق شود.

پژوهشگر حوزه علمیه تصریح کرد: در مورد کرونا و عزاداری نیز مسئله همین است؛ در روایات علم به دو دسته؛ علم ادیان و ابدان تقسیم شده است، یعنی در کنار علم دین، علم بدن هم مورد اهتمام جدی است تا انسان ها به دنبال علل بیماری و درمان بروند. پس اگر گفته شود بیماری در این مجالس منتقل نمی شود، درست نیست. همچنین توسل و درخواست حاجت از اهل بیت(ع) هم همیشه نتیجه مدنظر انسان را ندارد و آنها همان حاجتی را که ما خواسته ایم، اجابت نمی کنند و تابعی از اذن الهی و مصلحت انسان است. مثلاً نقل است که فردی حاجت شفای فرزندش را از یکی از ائمه(ع) خواست و امام(ع) فرمودند او شفا نخواهد یافت ولی خدا به جای او فرزند دیگری به شما می دهد. بنابراین در مراسم سوگواری ما قائل به دیدگاهی میانه و پرهیز از افراط و تفریط هستیم و نه برپایی مجالس بدون رعایت دستورات بهداشتی را قبول داریم و نه تعطیلی آن را.